

**LIETUVOS BANKO
FINANSŲ RINKOS PRIEŽIŪROS TARNYBOS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL X. X. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“ GINČO NAGRINĖJIMO

2021-06-10 Nr. 429-205
Vilnius

Lietuvos bankas 2021 m. gegužės 5 d. gavo advokato Y. Y. (toliau – pareiškėjos atstovas), atstovaujančio X. X. (toliau – pareiškėja) interesams, kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Tarp pareiškėjos ir draudiko buvo sudaryta Sausumos transporto priemonių draudimo sutartis (draudimo liudijimo Nr. (*duomenys neskelbiami*)) (toliau – draudimo sutartis), kurios neatskiriama dalis – Sausumos transporto priemonių draudimo taisyklės Nr. 017.3 (2019 m. lapkričio 1 d. redakcija) (toliau – Taisyklės). Draudimo sutartyje nurodyta, kad pareiškėjai nuosavybės teise priklausanti transporto priemonė „Volvo XC70“, valst. Nr. (*duomenys neskelbiami*), (toliau – automobilis „Volvo“) buvo apdrausta „visų rizikų kasko draudimu + pagalba kelyje“. Draudimo sutarties galiojimo laikotarpis nuo 2020 m. gruodžio 17 d. iki 2021 m. gruodžio 16 d.

2021 m. sausio 29 d. Tiltų–Pušyno g. sankryžoje, Krekenavoje, Panevėžio r., įvyko eismo įvykis, kurio metu automobilis „Volvo“, vairuojamas A. A., važiuodamas šalutiniu keliu, nepraleido pagrindiniu keliu važiuojančio automobilio „Peugeot 508“, valst. Nr. (*duomenys neskelbiami*), (toliau – automobilis „Peugeot“) ir į jį atsitrenkė (toliau – įvykis). Kadangi sužeistų asmenų eismo įvykio vietoje nebuvo, žalos trečiųjų asmenų turtui nepadaryta, o eismo įvykio dalyvių ginčo dėl eismo įvykio aplinkybių nebuvo, automobilio „Volvo“ vairuotojas A. A. pripažino savo kaltę, todėl eismo įvykio dalyviai užpildė eismo įvykio deklaraciją.

2021 m. vasario 2 d. pareiškėja kreipėsi į draudiką ir reikalavo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl įvykio pareiškėjos patirtus nuostolius. Draudikas gautą pranešimą užregistravo duomenų sistemoje ir pradėjo administruoti žalą bylą Nr. (*duomenys neskelbiami*). Įvertinęs surinktus duomenis, draudikas nusprendė atsisakyti pareiškėjai mokėti draudimo išmoką. Savo sprendimą grindė tuo, kad įvykis įvyko ne vairuotojų nurodomomis, o kitomis aplinkybėmis. Atsisakymą išmokėti pareiškėjos prašomą draudimo išmoką draudikas grindė 2021 m. kovo 10 d. priimtu sprendimu ir jame pateikta išvada Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – Specialisto išvada), kurioje nurodyta, kad automobiliai tarpusavyje kontaktavo, tačiau ne vairuotojų nurodytomis aplinkybėmis. Pareiškėja su šiuo draudiko priimtu sprendimu nesutiko, todėl tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjos atstovas nurodė nesutinkantis su draudiko priimtu sprendimu. Pareiškėjos atstovo teigimu, toks draudiko sprendimas nemokėti draudimo išmokos yra neteisėtas ir nepagrįstas, todėl pareiškėjos atstovas reikalauja išmokėti pareiškėjai draudimo išmoką. Pareiškėjos atstovo nuomone, nagrinėjamu atveju nėra ginčo dėl to, kad įvykis buvo realus, t. y. kad automobiliai tarpusavyje kontaktavo. Taigi, pareiškėjos atstovo teigimu, draudikas iš esmės kvestionuoja aplinkybę, kad įvykis buvo netikėtas ir atsitiktinis, t. y. draudikas daro prielaidą egzistavus eismo įvykio dalyvių susitarimui dėl eismo įvykio inscenizavimo tam, kad gautų draudimo išmoką, o tai yra neteisėta nusikalstama veikla. Pareiškėjo atstovas pažymi, kad duomenų, jog draudikas būtų kreipęsis dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo, nėra. Taip pat nėra duomenų, kad eismo įvykio dalyviai būtų pažįstami asmenys, todėl bet kokios abejonės dėl galimo eismo įvykio inscenizavimo yra atmetinos kaip absoliučiai nepagrįstos.

Pareiškėjos atstovas kreipimesi į Lietuvos banką taip pat nurodo, kad Specialisto išvada yra grindžiama eismo įvykio dalyvių paaiškinimais, jų nubraižytais schemomis, kuriose yra tik elementariai nubraižyta eismo įvykio schema. Pareiškėjos atstovas nurodo, kad išsami eismo įvykio vietos apžiūra iš karto po eismo įvykio nebuvo atlikta, nebuvo fiksuojamas transporto priemonių stabdymo kelias, transporto priemonių padėtys po susidūrimo, nebuvo atlikti jokie matavimai ir pan. Taigi, pareiškėjo atstovo teigimu, draudiko ekspertas, įvertinęs įvykio aplinkybes, neturėjo galimybės atlikti išsamos eismo įvykio vietos apžiūros ir užfiksuoti duomenų, kurie yra reikalingi teisingoms išvadoms parengti. Pareiškėjos atstovo nuomone, draudikas turėjo pats apžiūrėti eismo įvykio vietą, atlikti matavimus pagal ant kelio likusias transporto priemonių paliktas žymes ir tik tada atlikti kompiuterinį įvykio modeliavimą, tačiau šių priemonių nesiėmė, todėl nesilaikė Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalyje įtvirtintų pareigų.

Pareiškėjos atstovas taip pat pažymi ir tai, kad automobilio „Volvo“ vairuotojas nurodė, jog eismo įvykis įvyko staiga ir netikėtai, po eismo įvykio jis buvo susijaudinęs ir šoko būsenos, be to, eismo įvykis įvyko tamsiu paros metu, todėl vairuotojas neprisimena, koks buvo tikslus jo vairuojamo automobilio greitis prieš susidūrimą ir susidūrimo metu bei kaip tiksliai buvo išsidėsčiusios transporto priemonės po susidūrimo. Pareiškėjos atstovo teigimu, eismo įvykio dalyviai nurodo tikėtinus ir apytikslus duomenis, nes jie, neturėdami specialių žinių ir priemonių, dėl objektyvių priežasčių gali suklysti ir nurodyti netinkamą automobilio greitį bei sustojimo padėtis po įvykio. Be to, pareiškėjos atstovas atkreipia dėmesį į tai, kad Specialisto išvadoje, aprašant eismo įvykio aplinkybes, yra nurodytos netikslios aplinkybės, t. y. automobilio „Volvo“ vairuotojas nurodė, kad prieš susidūrimą važiuojo iki 50 km/h greičiu ir pamatęs kliūtį stabdė, todėl automobilis galėjo važiuoti 40–50 km/h, o susidūrimo metu ir dar mažesnis. Pareiškėjo atstovo nuomone, draudiko ekspertas modeliudamas eismo įvykio situaciją nurodytų aplinkybių apskritai nevertino, o tai tik dar kartą patvirtina, kad draudiko pateikta išvada yra nepagrįsta.

Taigi, atsižvelgdamas į tai, kad draudikas priėmė objektyviais duomenimis nepagrįstą sprendimą, pareiškėjo atstovas prašo rekomenduoti draudikui įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti pareiškėjai draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjos patirtus nuostolius.

Atsiliepime į pareiškėjos atstovo kreipimąsi draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjos atstovo reikalavimu ir prašo jį atmesti. Draudiko teigimu, atlikus žalos bylos administravimo veiksmus ir nuodugnų aplinkybių tyrimą buvo nustatyta, kad draudikui eismo įvykio dalyviai nurodė tikrovės neatitinkančias aplinkybes. Po eismo įvykio jo dalyviai pateikė duomenis, kokiu greičiu važiuojo ir kokios buvo automobilių padėtys iš karto po susidūrimo. Draudiko teigimu, lyginant eismo įvykio dalyvių pateiktas įvykio schemas ir specializuota kompiuterine programa „PC-Crash 12.0“ pagal vairuotojų nurodytus greičius sumodeliuotą susidūrimo eigą, matyti, kad abiejų automobilių padėtys po susidūrimo visiškai nesutampa su abiejų vairuotojų nurodomomis aplinkybėmis. Atkuriant automobilių susidūrimą pagal eismo įvykio dalyvių schemose pavaizduotas automobilių padėtis susidūrimo metu ir galutines padėtis po susidūrimo buvo nustatyta, jog automobilis „Volvo“ turėjo važiuoti 41 km/h greičiu ir atsitrenkti į stovintį automobilį „Peugeot“. Draudiko nuomone, šie duomenys patvirtina, kad nustatytos aplinkybės akivaizdžiai prieštarauja eismo įvykio dalyvių nurodytoms aplinkybėms. Draudikas nurodo ir tai, kad automobilio „Volvo“ variklio dangčio sugadinimai taip pat patvirtina kompiuterine programa „PC-Crash 12.0“ nustatytas aplinkybes, kad automobilis „Peugeot“ eismo įvykio metu turėjo stovėti, nes ant automobilio „Volvo“ variklio dangčio buvo užfiksuoti išilginiai, automobilio ašiai lygiagretūs, tiesiaieigiai įbrėžimai. Draudiko teigimu, tokie sugadinimai galėjo susiformuoti tik tada, kai automobilis „Peugeot“ stovėjo. Dėl šios priežasties, atlikus žalos bylos administravimo veiksmus ir nuodugnų aplinkybių tyrimą, buvo nustatyta, kad eismo įvykio dalyviai nurodė tikrovės neatitinkančias įvykio aplinkybes.

Draudikas atsiliepime į pareiškėjos atstovo kreipimąsi taip pat pažymi, kad eismo įvykio dalyviai nurodė, kad įvykio vietoje buvo sustoję policijos pareigūnai, tačiau, Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuro duomenų bazės duomenimis, deklaruojamas eismo įvykis policijoje nebuvo registruotas, todėl draudikas, priimdamas sprendimą, pagrįstai vadovavosi eismo įvykio dalyvių pateikta eismo įvykio deklaracija ir eismo įvykio dalyvių pateiktomis faktinėmis aplinkybėmis.

Draudikas taip pat nurodo, kad nereikalauja iš eismo įvykio dalyvių nurodyti tikslų judėjimo greitį, nes to padaryti neįmanoma, t. y. negalima tikėtis, kad eismo įvykio dalyviai visuomet stebės greičio rodmenis. Draudiko teigimu, vien nežymi nurodytų greičių paklaida nesudaro pagrindo teigti, kad įvykis įvyko kitomis, negu vairuotojai nurodo, aplinkybėmis.

Tačiau, draudiko nuomone, kiekvienas eismo įvykio dalyvis turi galimybę neklystamai pasakyti, ar eismo įvykio metu stovėjo, ar judėjo. Draudikas pažymi, kad ekspertinio tyrimo metu nustatyta, kad automobilis „Peugeot“ stovėjo, nors tikslinant eismo įvykio aplinkybes minėto automobilio vairuotojas nurodė, kad važiavo apie 40 km/h greičiu. Draudiko teigimu, jei eismo įvykis būtų įvykęs automobiliui „Peugeot“ judant apie 40 km/h greičiu, tai įvykio požymiai ir pasekmės būtų visiškai kitokios, t. y. susidarytų dinaminiai (slystamojo pobūdžio) pėdsakai ant automobilių kėbulo paviršių, o automobiliai galutinai sustotų daug toliau nuo susidūrimo vietos.

Taigi, draudikas, atsižvelgdamas į visus atsiliepime į pareiškėjos atstovo kreipimąsi pateiktus duomenis bei vadovaudamasis Taisyklių ir teisės aktų nuostatomis, mano, kad neturi pagrindo keisti priimto sprendimo, todėl pašo atmesti pareiškėjos atstovo reikalavimą.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko priimto sprendimo atsisakyti atlyginti automobiliui padarytą žalą pagrįstumo.

Vertinant ginčo šalių paaiškinimus, atkreiptinas dėmesys į CK nuostatas. Pagal CK 6.987 straipsnį, draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Pažymėtina, kad šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Nuo pasirinktos draudimo apsaugos priklauso draudikui mokamo atlyginimo už prisiimtus įsipareigojimus, t. y. draudimo įmokos, dydis. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012).

Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėja, sudarydama draudimo sutartį, siekė apsaugoti savo turtingus interesus, o draudikas įsipareigojo pareiškėjai išmokėti draudimo išmoką įvykus draudžiamajam įvykiui. Galiojantys teisės aktai leidžia draudikui nustatyti prisiimamos draudimo rizikos ir teikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama ir kaip apskaičiuojama draudimo išmoka. Sudarydamas draudimo sutartį draudikas pasiūlo sąlygas, apibrėžiančias jo prisiimamą riziką, ir pagal tai apskaičiuoja draudimo įmokos dydį. Nagrinėjamu atveju pareiškėjos ir draudiko sutartis buvo sudaryta pagal Taisykles, kurios yra neatskiriama draudimo sutarties dalis.

Taisyklių 5.2.2 papunktyje nustatyta, kad nedraudžiamaisiais įvykiais yra laikomi ir tie atvejai, kai transporto priemonės valdytojas, draudėjas ar apdraustasis žalą padarė tyčia arba nuslėpė įvykio priežastis, aplinkybes ir padarinius, pateikė neteislingą, klaidinančią informaciją arba kitais neteisėtais būdais siekė gauti draudimo išmoką ar ją padidinti, įskaitant atvejus, kai transporto priemonės vagystę ir pasisavinimą inscenizavo pats savininkas ar su juo susiję asmenys.

Vertinant abiejų šalių pateiktus duomenis, svarbu pažymėti, kad pareiškėjos atstovas kreipimesi į Lietuvos banką nesutinka su draudiko priimtu sprendimu įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir atsisakyti mokėti draudimo išmoką, atlyginančią įvykio metu pareiškėjos patirtus nuostolius. Pareiškėjos atstovas nurodo, kad draudiko priimtas sprendimas yra nepagrįstas, nes draudikas remiasi tik prielaidomis, o ne objektyviais įrodymais, ir nevertina eismo įvykio dalyvių nurodytų faktinių aplinkybių. Nesutikdamas su pareiškėjos atstovo argumentais, draudikas teigia nustatęs, jog abu eismo įvykio dalyviai pateikė tikrovės neatitinkančią informaciją apie eismo įvykio aplinkybes. Dėl šios priežasties draudikas mano, kad, vadovaudamasis tarp šalių sudarytos draudimo sutarties nuostatomis, pagrįstai įvykį pripažino nedraudžiamuoju ir atsisakė pareiškėjai mokėti draudimo išmoką.

Draudimo sutartinių teisinių santykių srityje suformuotoje kasacinio teismo praktikoje taip pat pabrėžiama, kad skiriamasis draudiko veiklos požymis yra tai, kad jo veikla susijusi su tam tikra rizika, t. y. draudėjas moka draudimo įmokas, o draudikas rizikuoja, nes jis perima iš draudėjo riziką – nuostolių atsiradimo tikimybę ir tam tikro jų dydžio galimybę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2003 m. lapkričio 5 d. d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-1029/2003). Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra ne kartą pažymėjęs, kad draudimo sutartis yra fiduciarinė, t. y. grindžiama jos šalių didžiausio tarpusavio pasitikėjimo principu (lot. *uberrimae fidei*), sutartis; dėl to draudimo sutarties šalys privalo būti viena kitai absoliučiai atviros ir atskleisti viena kitai visą informaciją, kuri gali būti reikšminga šiai sutarčiai sudaryti bei jos sąlygoms nustatyti ir vykdyti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2001 m. birželio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-7-397/2001; 2008 m. lapkričio 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-518/2008; kt.). Draudimo santykių ypatumai lemia šių santykių dalyvių pareigą ypač glaudžiai bendradarbiauti ir kooperuotis, padedant įgyvendinti vienas kitam savo teises bei vykdyti pareigas (CK 6.38 straipsnio 3 dalis).

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalyje yra nustatyta, kad draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmoką ar atsisakyti ją išmokėti, neįsitikinęs, kad draudžiamasis įvykis buvo. Draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad draudikas privalo ištirti draudžiamąjį įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti reikšmingas aplinkybes ir kad draudimo išmoka turi būti išmokėta per 30 dienų nuo minėtoms aplinkybėms nustatyti reikšmingos informacijos gavimo. *Draudėjas draudikui privalo pateikti visą turimą informaciją, kuri yra reikšminga draudžiamąjį įvykio aplinkybėms, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti* (Draudimo įstatymo 98 straipsnio 1 dalis).

Iš pateiktų duomenų matyti, kad draudikas, siekdamas pagrįsti teiginį, kad įvykis atitinka Taisyklių 5.2.2 papunktyje nurodytą nedraudžiamąjį įvykį, vadovaujasi Žalų tyrimo skyriaus vyriausiojo žalų eksperto Tomo Zenevičiaus atliktais skaičiavimais ir parengta Specialisto išvada. Specialisto išvadoje nurodoma, kad administruojant žalos bylą buvo gautos automobilių „Volvo“ ir „Peugeot“ sugadinimų nuotraukos, dokumentai, eismo įvykio dalyvių paaiškinimai dėl aplinkybių ir eismo įvykio deklaracija. Specialisto išvadoje pažymima, kad telefoninio pokalbio metu automobilio „Volvo“ vairuotojas nurodė, kad įvykio metu važiuojo link Krekenavos. Važiavo šalutiniu keliu apie 50 km/h greičiu, privažiavęs sankryžą su pagrindiniu keliu per vėlai pastebėjo juo važiuojantį automobilį „Peugeot“ ir į jį atsitrenkė, todėl apgadino savo automobilio priekinę dalį. Automobilio „Volvo“ vairuotojas draudiko darbuotojui pateikė nubraižytą eismo įvykio schemą. Taip pat Specialisto išvadoje yra teigiama, kad automobilio „Peugeot“ vairuotojas telefonu nurodė, kad įvykio metu važiuojo link Ramygalos. Važiavo pagrindiniu keliu apie 40 km/h greičiu, privažiavęs sankryžą su šalutiniu keliu į jo vairuojamo automobilio priekinę dalį atsitrenkė automobilis „Volvo“. Automobilio „Peugeot“ vairuotojas taip pat pateikė nubraižytą eismo įvykio schemą.

Atsižvelgdamas į abiejų automobilio vairuotojų nurodytas aplinkybes ir pateiktus paaiškinimus, specialistas naudodamas specializuotą kompiuterinę programą „PC-Crash 12.0“ sumodeliavo automobilių „Volvo“ ir „Peugeot“ susidūrimo eigą. Specialisto išvadoje teigiama, kad „modeliuojant susidūrimo eigą pagal eismo įvykio dalyvių paaiškinimuose nurodytus automobilių greičius nustatyta, kad jei deklaruojamas eismo įvykis būtų įvykęs eismo įvykio dalyvių nurodytomis aplinkybėmis, po susidūrimo automobilis „Peugeot“ turėjo būti apsuktas 90° kampu ir nuriedėti automobilio „Volvo“ važiuojamo kryptimi, o automobilis „Volvo“ nublokštas į kairę pusę, kelio link Kėdainių atžvilgiu. Lyginant eismo įvykio dalyvių pateiktas įvykio schemas ir specializuota kompiuterine programa „PC-Crash 12.0“ sumodeliuotą susidūrimo eigą matyti, kad abiejų automobilių padėtys po susidūrimo visiškai nesutampa.“

Specialisto išvadoje taip pat pažymėta, kad „atkuriant automobilių susidūrimą pagal eismo įvykio dalyvių schemose pavaizduotas automobilių padėtis susidūrimo metu ir galutines padėtis po susidūrimo, nustatyta, kad automobilis „Volvo“, važiuodamas 41 km/h greičiu, atsitrenkė į stovintį automobilį „Peugeot“, kas prieštarauja nurodytoms eismo įvykio dalyvių aplinkybėms. Taip pat, analizuojant automobilio „Volvo“ variklio dangčio sugadinimus, atkreiptinas dėmesys į išilginius automobilio ašiai lygiagrečius, tiesiaiegius įbrėžimus. Palyginus pažymėtus variklio dangčio sugadinimus su automobilio „Peugeot“ sugadinimais, darytina išvada, kad minimi automobilio „Volvo“ variklio dangčio sugadinimai galėjo atsirasti nuo automobilio „Peugeot“ variklio dangčio, kuomet smūgio metu, deformuojantis automobilio standumo elementams, automobilio „Volvo“ variklio dangtis palindo po automobilio „Peugeot“ variklio dangčiu. Tiesiniai nuo automobilio priekio link galo einantys automobilio „Volvo“ variklio dangčio įbrėžimai patvirtina specializuota kompiuterine programa „PC-Crash 12.0“ atkurto

susidūrimo rezultatus, iš kurių matyti, kad automobilis „Peugeot“ įvykio metu stovėjo.”

Taigi, atsižvelgdamas tiek į abiejų eismo įvykio nurodytas faktines aplinkybes, tiek į faktinius automobilio sugadinimus, tiek ir į kitus administruojant žalą surinktus duomenis, specialistas padarė išvadą, kad eismo įvykio dalyviai nusišėpė įvykio priežastis, aplinkybes ir padarinius, pateikė neteisingą, klaidinančią informaciją arba kitais neteisėtais būdais siekė gauti draudimo išmoką, todėl buvo priimtas sprendimas įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir atsisakyti mokėti draudimo išmoką pareiškėjai.

Vertinant Lietuvos bankui pateiktus ginčo šalių įrodymus, pažymėtina, kad Specialisto išvados duomenys išplaukia iš tyrimo eigos, ekspertas vertino visas abiejų eismo dalyvių draudikui teiktuose paaiškinimuose ir kituose įrodymuose nurodytas įvykio faktines aplinkybes ir automobilių sugadinimus, kurie buvo nustatyti po eismo įvykio. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad specialisto nustatytos aplinkybės iš esmės skiriasi nuo eismo įvykio dalyvių pateiktų paaiškinimų, t. y. skiriasi pateikti duomenys, susiję su eismo įvykio aplinkybėmis, – dėl automobilių kontakto metu buvusio automobilio „Peugeot“ greičio ir automobilių padėčių po eismo įvykio. Tiek pateiktoje Specialisto išvadoje, tiek draudiko pateiktuose telefoninio pokalbių, kai yra apklausiami abu eismo įvykio dalyviai, įrašuose yra nurodoma, kad prieš eismo įvykį automobilio „Peugeot“ vairuotojas net nespėjo stabdyti ir judėjo apie 40 km/h greičiu. Tačiau iš Lietuvos bankui pateiktoje Specialisto išvadoje nurodytų eismo įvykio vietos duomenų ir pateiktų modeliavimų, atliktų naudojantis „PC-Crash 12.0“ programa, tam, kad automobiliai sustotų taip, kaip yra užfiksuota abiejų eismo įvykio dalyvių schemose (kurios atitinka ir iš karto po eismo įvykio abiejų įvykio dalyvių eismo įvykio deklaracijoje nurodytą schemą), matyti, kad tokiu atveju automobilis „Peugeot“ turėjo ne judėti apie 40 km/h greičiu, o stovėti. Šiuos duomenis taip pat patvirtina ir Specialisto išvadoje nustatyti papildomi duomenys, iš kurių matyti, kad ant automobilio „Volvo“ variklio dangčio po eismo įvykio yra susiformavę išilginiai automobilio ašiai, lygiagretūs ir tiesiaieigiai įbrėžimai, kurie taip pat patvirtina, kad įvykio metu automobilis „Peugeot“ ne judėjo, o stovėjo. Lietuvos banko vertinimu, atsižvelgiant į pirmiau nurodytus duomenis, galima daryti išvadą, kad eismo įvykio dalyviai draudikui pateikė neteisingą, klaidinančią informaciją apie eismo įvykio aplinkybes.

Be to, iš pateiktos Specialisto išvados matyti, kad jeigu eismo įvykis būtų įvykęs abiejų eismo įvykio dalyvių nurodomomis aplinkybėmis, automobilių padėtys po eismo įvykio būtų buvusios visiškai kitokios, negu abu eismo įvykio dalyviai nurodė pateiktose eismo įvykio aplinkybių schemose ir eismo įvykio deklaracijoje. Specialisto išvadoje teigiama, kad jeigu įvykis būtų įvykęs abiejų vairuotojų nurodomomis aplinkybėmis, tai po susidūrimo automobilis „Peugeot“ turėjo būti apsuktas 90° kampu ir nuriedėti automobilio „Volvo“ važiavimo kryptimi, o automobilis „Volvo“ turėjo būti nublokštą į kairę pusę kelio link Kėdainių atžvilgiu. Šie duomenys visiškai nesutampa su abiejų eismo įvykio dalyvių nubraižytomis eismo įvykio aplinkybių schemomis ir iš karto po eismo įvykio eismo įvykio deklaracijoje užfiksuotais duomenimis. Taigi, šios aplinkybės taip pat leidžia daryti išvadą, kad eismo įvykio dalyviai draudikui pateikė iš esmės klaidinančią informaciją apie įvykio aplinkybes, t. y. tiek apie automobilio „Peugeot“ greitį eismo įvykio metu, tiek apie padėtis po eismo įvykio, šios aplinkybės yra reikšmingos draudžiamojo įvykio faktui patvirtinti.

Siekdamas paneigti draudiko pateiktus duomenis, pareiškėjos atstovas kreipimesi į Lietuvos banką nurodo, kad draudikas neatliko teisės aktuose įtvirtintų pareigų ir iš karto po eismo įvykio neapžiūrėjo eismo įvykio vietos, todėl negalėjo priimti objektyviais duomenimis pagrįsto sprendimo. Nesutikdamas su tokiais pareiškėjo atstovo argumentais, draudikas nurodo, kad po eismo įvykio apžiūrėjo ir įvertino eismo įvykio vietą. Lietuvos banko vertinimu, atsižvelgiant į abiejų šalių pateiktus duomenis, visų pirma svarbu pažymėti tai, kad iš karto po eismo įvykio draudikas neturėjo galimybės apžiūrėti eismo įvykio vietos ir įvertinti automobilių sugadinimų, nes pareiškėja apie 2021 m. sausio 29 d. įvykį pranešė tik 2021 m. vasario 2 d., t. y. po 4 dienų. Dėl šios priežasties draudikas neturėjo galimybės iš karto įvertinti eismo įvykio vietos, stabdymo kelio ir automobilio padėčių po eismo įvykio. Taip pat iš pateiktų duomenų, t. y. draudiko pateiktų nuotraukų, matyti, kad, prieš priimdamas sprendimą, draudikas 2021 m. kovo 3 d. buvo nuvykęs į įvykio vietą, todėl turėjo galimybę objektyviai įvertinti eismo įvykio dalyvių nurodomas faktines eismo įvykio aplinkybes. Atsižvelgiant į šiuos Lietuvos bankui pateiktus duomenis, darytina išvada, kad pareiškėjos atstovo teiginiai, kad draudikas negalėjo priimti objektyvaus sprendimo, nes neapžiūrėjo eismo įvykio vietos, yra objektyviais duomenimis nepagrįsti, todėl atmestini.

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjos atstovas taip pat pažymi ir tai, kad nėra duomenų, jog draudikas būtų kreipęsis dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo ar kad eismo įvykio dalyviai būtų

pažįstami, todėl bet kokios abejonės dėl galimo eismo įvykio inscenizavimo yra atmestinos kaip absoliučiai neapgrįstos. Vertinant pareiškėjo atstovo pateiktus argumentus, svarbu pažymėti, kad šalys, sudarydamos draudimo sutartį, aiškiai susitarė, kad nedraudžiamuoju įvykiu yra laikomi atvejai, kai pareiškėjas ar kitas asmuo žalą padarė tyčia arba nuslėpė įvykio priežastis, aplinkybes ir padarinius, pateikė neteisingą, klaidinančią informaciją arba kitais neteisėtais būdais siekė gauti draudimo išmoką ar ją padidinti, įskaitant atvejus, kai transporto priemonės vagystę ir pasisavinimą inscenizavo pats savininkas ar su juo susiję asmenys. Taigi, lingvistiškai vertinant šalių sudarytos draudimo sutarties nuostatas, svarbu pažymėti, kad tam, kad draudikas galėtų įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, nebūtina nustatyti ikiteisminio tyrimo pradėjimo ar eismo įvykio dalyvių pažinties fakto. Nagrinėjamu atveju tam, kad įvykis būtų pripažintas nedraudžiamuoju pagal Taisyklių 5.2.2 papunktį, turi būti nustatyta viena iš aplinkybių, t. y. kad įvykis galėjo būti arba padarytas tyčia, arba eismo įvykio dalyviai pateikė neteisingą, klaidinančią informaciją, arba kitais neteisėtais būdais siekė gauti draudimo išmoką ar ją padidinti. Be to, kasacinio teismo formuojamoje praktikoje yra numatyta, kad baudžiamojoje byloje teismo asmens veiksmai vertinami baudžiamosios atsakomybės požiūriu. Kita vertus, civilinėje byloje asmens veiksmai vertinami civilinės atsakomybės požiūriu. Baudžiamojoje ir civilinėje teisėje asmens veiksmai neteisėtumas ir kaltė vertinami pagal skirtingus kriterijus, todėl baudžiamosios teisės požiūriu asmens veiksmai gali būti teisėti, o civilinės teisės – neteisėti. Tai reiškia, kad baudžiamosios teisės požiūriu asmens veiksmai gali nesukelti baudžiamojoje teisėje nurodytų teisinių padarinių, tačiau gali sukelti civilinius teisinius padarinius (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. spalio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-378/2009). Dėl šios priežasties, įvertinus formuojamą teismų praktiką, manytina, kad vien tik ikiteisminio tyrimo pradėjimo ar nepradėjimo faktas neturi esminės reikšmės įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju pagal draudimo sutartį faktui. Taigi, atsižvelgiant tiek į Taisyklių, tiek į formuojamos teismų praktikos nuostatas, galima daryti išvadą, kad pareiškėjos atstovo argumentai, kad draudiko priimtas sprendimas yra neteisingas ir nepagrįstas, nes nebuvo pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl eismo įvykio inscenizavimo, ar kad nebuvo nustatyta aplinkybė, jog eismo įvykio dalyviai yra pažįstami, yra vertintini kritiškai.

Taigi, atsižvelgiant į tai, kad draudikas Lietuvos bankui pateikė Specialisto išvadą, kurioje aiškiai pažymėta, kad įvykis įvyko ne eismo įvykio dalyvių nurodytomis aplinkybėmis, t. y. iš esmės skiriasi tiek eismo įvykio dalyvio nurodomas automobilio „Peugeot“ greitis, tiek ir automobilių padėtys po eismo įvykio, taip pat įvertinus faktą, kad pareiškėjos atstovas nei draudikui, nei Lietuvos bankui nepateikė jokių objektyvių duomenų, kurie paneigtų draudiko Specialisto išvadoje nurodytus duomenis, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai, remdamasis Taisyklių 5.2.2 papunkčiu, atsisakė pareiškėjai išmokėti draudimo išmoką, o pareiškėjos atstovo reikalavimas įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti pareiškėjai draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjos įvykio metu patirtus nuostolius, yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Arūnas Raišutis